

A Soproni Múzeumban őrzött kárpitozott kanapé és 2 darab karosszék restaurálása

Pályázati azonosító: 209111/00148

Gyűjtemény: Soproni Múzeum, Iparművészet

Leltári szám, kanapé: 64.9.7; karosszék: 64.9.8, 2 db

Méret, kanapé: 165 x 73 cm, magasság 92 cm; karosszék: 63 x 57 cm, magasság 93 cm

A restaurálást végezte:

Pintér Csaba, műtárgyvédelmi asszisztens

A restaurálást felügyelte:

Oláh Rezső, okleveles fa-bútor restaurátor művész

A kárpitozást végezte:

Lajtai Antal, kárpitosmester

A tárgyak leírása

Négy lábon álló, karfával ellátott kanapé és két karosszék, furnérozott fenyőfa és faragással díszített keményfa elemekkel, kárpitozott ülőfelülettel és háttámlával. A karosszékek lábain köpűs fém görgők vannak, a háttámla felső részén intarziával díszített íves elem, fölötte feketére pácolt hengeres elem biztosítja az átkötést.

Állapotleírás:

Poros, szennyezett felület, a politúrozott bevonat beöregedett, kopott. A faanyag sérült, hiányos, több helyen elhasadt, a furnér ragasztása több helyen elengedett. A fém alkatrészek szennyezettek, korrodálódtak. A kárpit anyaga és rugózata meggyengült. A kárpit erősen szennyezett, szakadozott, hiányos.

A kezelés leírása:

A kárpit felületén nemionos tisztítószerrel tisztítási próbát végeztünk. A próba nem hozott meggyőző változást. A meggyengült rugózat miatt egyenetlen volt a kárpitozott felület, ezért az új kárpitozás mellett döntöttünk (1.kép). A későbbi bontás során egy kartonlapra írt bejegyzés került elő, mely szerint az utolsó kárpitozás 1962-ben történt (17.kép).

Restaurálás előtt a bútorok a kárpitos műhelybe kerültek, ahol megtörtént a kárpit lebontása. A rugókat tartó hevederek jelentősen előregedtek és meggyengültek, szakítószilárdságuk a papírhoz volt hasonlítható (2-3kép).

A lebontott bútorok restaurálása a felület portalanításával, tisztításával kezdődött. Ecsettel történő portalanítás után vizes tisztítás következett felületaktív anyag habjával. A faanyagban keletkezett sérülések és hiányok kiegészítésre kerültek, a fellazult furnérok leragasztása is megtörtént (4-5.kép). A bevonatba ágyazódott felületi szennyeződés eltávolítása érdekében a bevonatot 800-as polírpapírral csiszoltuk át, ezután tisztítás következett felületaktív habbal, majd Etanollal (6.kép). A furnérozott részeken korábbi kiegészítések voltak, melyek szintbeli illesztése nem volt pontos, a kiemelkedő részeket faragással, csiszolással síkba dolgoztuk (7.kép). A korábbi kárpitozások során a szegélyek egyre kijebb kerültek a kárpitozás eredeti vonalánál, ezeket a hibákat fakitt kikenéssel javítottuk (8.kép). A fa kiegészítéseket és javított felületeket retusáltuk, a retus levédéséhez sellakot használtunk. Az öntött bronz elemek tisztításához acélgyapotot és fémtisztító szert használtunk (9.kép). A felület egységes megjelenése miatt a teljes felületet enyhén politúroztuk (10.kép).

A kárpitozás első művelete a fűzött hevederezés vagy gurnizás volt (11.kép). Az ülésekre és a hátlapokra rögzített gurnnira került a zsineggel lekötözött rugózat (12.kép). Ezt követte a rugózat vásznazása, majd az afrik tömőanyag felhelyezése, melyre az alakvászson került formázó átvarrással (13.kép). A végleges forma kialakításhoz felkerült a lószőr és vatta tömőanyag (14.kép). A felső tömőanyagot molinóvászson borítja (15.kép). Utolsó lépés volt a külső szövettel történt bevonás. A szegélyekre ragasztással rögzített bortni került (16, 18, 19.kép).

A restauráláshoz felhasznált anyagok:

- Lutensol XP 30 nemionos felületaktív anyag. Összetevők: hosszúláncú alkohol (C10) etoxilát. Gyártó: BASF. Forgalmazó: Kelemen és Társai Kft, Fehérvár, Mohar-kodó;
- Evanát (zsíralkohol-szulfát). Forg.: Azúr vegyszerbolt, Budapest;
- Tytan WB-33, polivinil-acetát alapú diszperziós ragasztó. Gyártja: Seleno FM S.A., Lengyelország. Forgalmazza: Seleno Hungária Kft., Pécs.
- Etil-alkohol, 96% (C₂H₅OH). Gyártó/Kiszerező: Pernix Pharma Gyógyszergyártó Kft. Zalaegerszeg;
- Fatapasz. Gyártja: Tikkurila Paints Oy, Vantaa, Finland;
- Porfesték. Gyártja: Kremer farbmühle Aichstetten, D-88317;
- Sellak Orange Dewaxed (Gold Orange), viaszmentes. Nagart Kft. Győrújbarát;
- Acélgypot, 00. Gyártja: mako GmbH, 91596 Burk;
- Sidol Metallpolitur. Összetevők: aktív ásványok, 10-15 % szappan (ammónium oleát). Gyártó: Henkel CEE, Wien. Forg.: Henkel Magyarország Kft, Budapest.

Sopron, 2022. 08. 09.

Oláh Rezső

Fa-bútor restaurátor

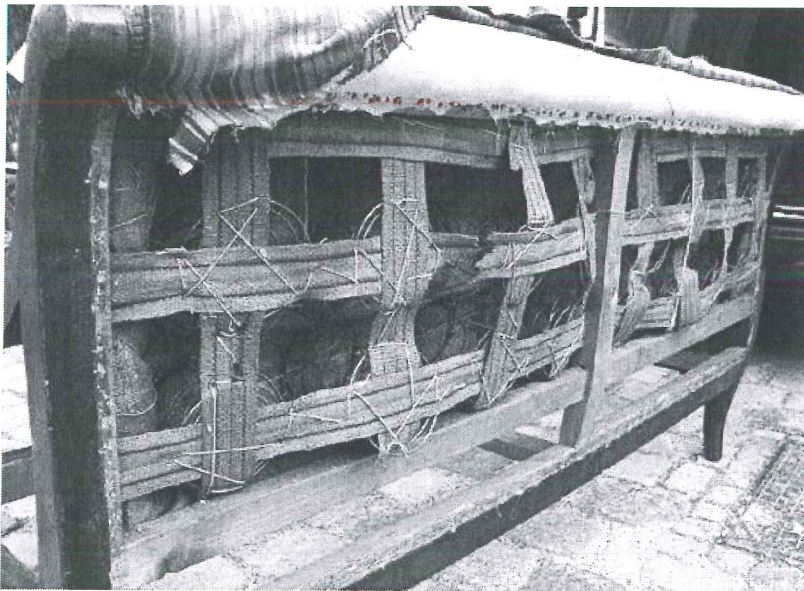
Soproni Múzeum

Dr. habil. Tóth Imre PhD.

Igazgató, Soproni Múzeum

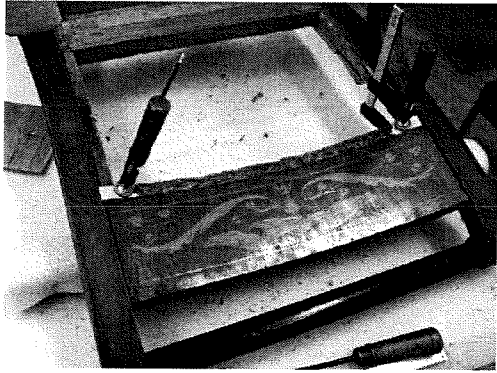
1.kép. Tisztítási próba

2.kép. Kárpit lebontása

3.kép. Lebontott kárpit

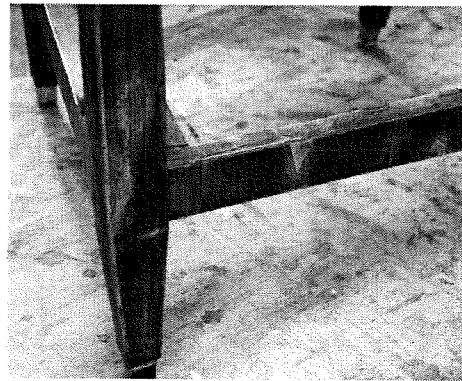
4.kép. Kiegészítések

5.kép. Furnérrögzítés

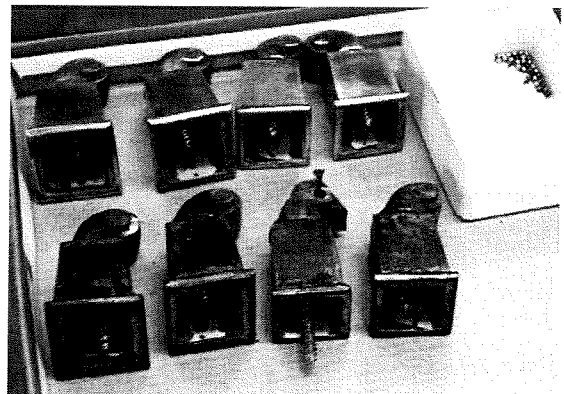
6.kép. Lakkcsiszolás

7.kép. Korábbi kiegészítések

8.kép. Fakitt kiegészítések

9.kép. Fémtisztítás

10.kép Felületkezelés

11.kép. Gurtvizás

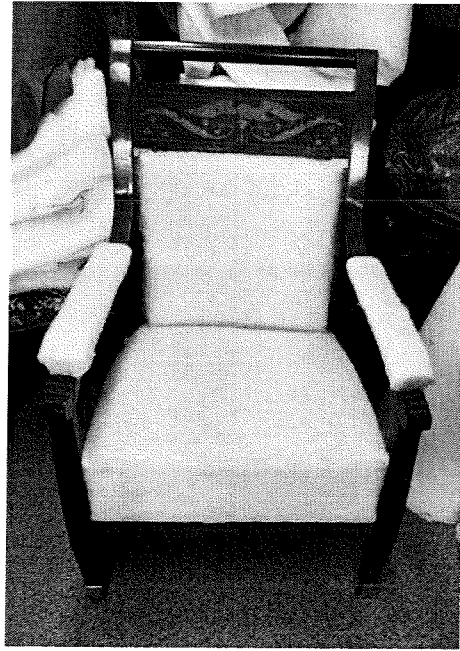
12.kép. Rugózat rögzítése

13.kép. Él formázása varrással

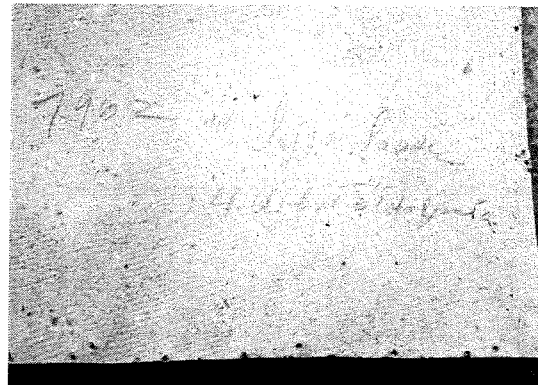
14.kép. Lószőr, vatta tömőanyag

15.kép. Molinó

16.kép. Bevonás

17.kép. 4 darab bútorra vonatkozó
bejegyzés 1962-ből

18.kép. A restaurált és kárpitozott fotelek

19.kép. A restaurált és kárpitozott kanapé